

Lingeschouw

2008

'Kijk op de Linge'

Uitgave van de Vereniging tot
Behoud van het Lingelandschap

Inhoudsopgave Lingeschouw 2008

Van de voorzitter	1
Algemene Ledenvergadering - 13 mei 2008.....	2
Bestuursmutaties 2008.....	2
Verslag Algemene Ledenvergadering - 8 mei 2007	3
Erkend Goed Doel: nieuwe belastingregels.....	4
Het is goed kersen eten in het Lingelandschap	5
(On)mogelijkheden voor recreatie in het Lingegebied.....	7
Met schoner water een schoner landschap.....	8
Diefdijklinie.....	9
Nationaal Landschap Riviereengebied	10
Geldermalsen maakt de Linge beleefbaar	11
Lingelandschap, grens of kern?	13
Op weg naar een uitwerkingsplan voor het Lingekekwartier	14
Huis te Rumpt	16
Golfbaan Spijk: 'Ryder Cup' in 2018?	18
Blokpuzzel	19
Winter en de Linge.....	20
Algemene informatie.....	21

De vereniging en het lidmaatschap

Erik Boegborn, secretaris

L i n g e s c h o u w

Colofon

Uitgave
Vereniging tot Behoud van het
Lingelandschap, 2007

Adres
Postbus 224
4140 AE LEERDAM

Contact
☎: 0345 633 038
@-mail: contact@lingelandschap.nl

Website
www.lingelandschap.nl

Eindredactie
Erik Boegborn

De Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (VBL) wil de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Linge en het aanliggende gebied in stand houden en versterken.

De VBL bestaat sinds 10 januari 1990 en kreeg op 1 oktober 1993 statuten en daardoor een officiële status. In 2007 zijn de statuten aangepast.

De vereniging is in de loop der jaren gegroeid tot een organisatie die meespeelt in het spel van ruimtelijke ontwikkelingen waarbij economische belangen vaak haaks staan op andere maatschappelijke belangen. Landschappelijke waarden en een gezond leefmilieu dreigen al snel ondergesneeuwd te raken.

Natuurlijk is een gezonde economie van levensbelang voor onze streek. Maar bij de ontwikkeling van de economie kan en moet voldoende rekening gehouden worden met de wensen van de bewoners, zoals u.

In de loop der jaren is de VBL een medespeler geworden die ook serieus genomen wordt in het -vaak- politieke spel. In 2007 hebben wij onze visie op een achttal thema's gepresenteerd. De VBL geeft soms tegengas, maar denkt ook constructief mee bij de ontwikkelingen in ons gebied.

U kunt ons daarbij ondersteunen en helpen onze vereniging nóg sterker te maken door ons ledental verder te vergroten.

Bent u nog geen lid? Meldt u dan aan. Dit kan eenvoudig via onze website, www.lingelandschap.nl of door u aan te melden bij de secretaris.

Bent u al lid? Breng onze vereniging onder de aandacht van vrienden en kennissen. Met meer leden staan wij sterker en kunnen wij nóg meer bereiken.

Van de voorzitter

In 2007 hebben wij 'de Lingevisie' aan een breed publiek gepresenteerd. Wij hebben vanaf 2005 onze kijk op een achttal thema's met betrekking tot het Lingeland vorm gegeven. Dit geeft ons een solide basis om proactief onze visie over het brede Linge gebied uit te dragen en waar nodig ons ook sterk voor te maken. De Lingevisie is een levend document. De thema's worden steeds verder uitgediept.

Vanuit alle kanten zijn er ontwikkelingen in het brede Lingegebied die onze aandacht en inzet nodig maken. Tiel wil steeds meer naar het westen uitbreiden – in het zogenaamde Lingedal. Geldermalsen breidt steeds verder uit naar het zuiden en gaat langzamerhand steeds meer richting A15 en Tiel. Verder wil Geldermalsen nog steeds in het winterbed van de Linge bouwen mede ter financiering van de renovatie van de stationsomgeving. In het westen breidt Gorinchem zich verder uit naar het oosten en kunnen wij dagelijks de groeiende rij loodsen aan de A15 zien groeien etc etc.

Er is veel, vaak onzichtbaar werk gedaan in commissievergaderingen, in overleg met gemeentebesturen, de provincie, het Waterschap Rivierenland, commissies beroep en bezwaar etc. om onze inbreng gestalte te geven maar vooral ook om bij te sturen en, indien onvermijdbaar, ons te weren tegen de eenzijdige economische belangen die vaak leidend dreigen te zijn.

Wij hebben op een aantal belangrijke punten bijgestuurd. In de eerste schetsen van het Nationaal Landschap Rivierenland kwam de Linge niet voor. Nu is de Linge integraal opgenomen als ruggengraat van dit landschap en ook de verbinding met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In de discussie rondom de versteviging van de Diefdijklinie (loopt van Everdingen naar Gorinchem) hebben wij belangrijke argumenten voor de bescherming van de natuur- en cultuurwaarden breed ondersteund gekregen. Dit wil niet zeggen dat deze onderwerpen afgerond zijn - b.v. bij het Nationale Landschap Rivierenland nemen wij deel aan de adviesgroep hoe dit gebied verder kan worden ingericht.

Wij maken ons sterk voor waarden die steeds schaarser worden in onze jachtige tijd. Ingeklemd tussen de oprukkende Randstad (Gorinchem) aan de westzijde van het Lingegebied, en meer oostelijk gelegen de kernen Tiel en Geldermalsen die steeds meer naar elkaar toegroeien, ontstaat een toenemende recreatieve druk op ons Lingegebied.

Dat Lingegebied kent gelukkig nog een redelijke mate van rust, kleinschaligheid, landschaps-, natuur- en cultuurwaarden die meer dan de moeite waard zijn om ons voor in te zetten.

Het bestuur van onze vereniging dankt u voor uw steun. Wij rekenen ook op uw actieve steun en inbreng in 2008 dat (opnieuw) weer bol staat aan allerlei positieve maar ook bedreigende ontwikkelingen.

Koos Kruit
Voorzitter

Algemene Ledenvergadering - 13 mei 2008

Erik Boegborn, secretaris

Op dinsdag 13 mei 2008 wordt de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap gehouden.

Deze vergadering vindt plaats in de **Taveerne van Fort Asperen, aanvang 20.00 uur.**

Het bestuur blikt op deze vergadering met de leden terug op het verenigingsjaar 2007 en legt verantwoording af voor het gevoerde beleid en de financiën.

Bestuursverkiezing.

volgens rooster treden Bram Hartzema, Marcel van de Craats, Duco van Herwaarden, Pim Sauer en Erik Boegborn af. Zij zijn allen herkiesbaar. Anja de Wit treedt af maar is niet herkiesbaar.

Het bestuur heeft Harry Zwart uit Leerdam en Leo Brouwer uit Buurmalsen bereid gevonden tot het bestuur toe te treden. Het bestuur stelt de Algemene Ledenvergadering voor naast de herkiesbare bestuursleden Harry Zwart en Leo Brouwer tot bestuurslid te benoemen.

Andere leden kunnen kandidaat gesteld worden door ten minste twee gewone leden of op eigen voordracht. U wordt verzocht dit vóór de ledenvergadering aan de secretaris door te geven.

Na de formele onderdelen van de jaarlijkse vergadering geeft Aart Bij na de pauze een presentatie waarin hij de ontwikkelingen van het Lingelandschap in een historisch perspectief plaatst.

Het bestuur stelt de volgende agenda voor:

1. Opening, welkom en mededelingen
2. Verslag ledenvergadering 2007
3. Jaarverslag 2007
4. Financieel overzicht 2007
Verslag kascommissie
Vaststelling begroting 2008
5. Verkiezing bestuur
6. Ontwikkelingen Lingelandschap in historisch perspectief – Aart Bij
7. Rondvraag
8. Sluiting – uiterlijk 22.30 uur

Locatie: Taveerne Fort Asperen, Langendijk 60, 4151 BR Acquoy
aanvang: 20.00 uur
zaal open: 19.30 uur

Bestuursmutaties 2008

Erik Boegborn, secretaris

Ons bestuur is breed samengesteld en verzorgt naast algemene zaken ook de aansturing van lokale projecten. Dit is een uitstekende formule gebleken en daarom willen wij deze ook graag handhaven. Tijdens de ledenvergadering in mei 2007 hebben een aantal mutaties plaatsgevonden in het bestuur.

De heer Jaap Hovens Greve werd als nieuw lid van het bestuur benoemd. De heer Steven Vollenga trad formeel af als bestuurslid, maar was bereid om de ledenadministratie en de financiën nog enige tijd te blijven verzorgen omdat nog geen geschikte opvolger gevonden was. Het bestuur heeft inmiddels een nieuwe penningmeester: Marcel van de Craats, al enige jaren bestuurslid gaat onze penningen beheren.

Op de algemene vergadering in mei 2008 treedt mevrouw Anja de Wit af. Het bestuur stelt voor de heren Leo Brouwer en Harry Zwart als nieuwe bestuursleden te benoemen.

Het bestuur is daarmee op sterkte om zijn taken uit te voeren. En als het nodig is doen wij een beroep op hulp van buiten het bestuur.

Verslag Algemene Ledenvergadering - 8 mei 2007

Erik Boegborn, secretaris

Verslag Algemene Ledenvergadering van de Vereniging tot Behoud van het Lingeland geschied op dinsdag 8 mei 2007 in 'Gasterij De Os en het Paard' in Deil.

Aanwezig zijn 28 leden.

1. **Opening.**

De voorzitter opent de vergadering en heet allen hartelijk welkom. Hij meldt dat de Lingevisie binnenkort via de website ter beschikking komt en dat een samenvattende brochure wordt ontwikkeld waarin de 8 thema's van onze visie worden samengevat. Wij hebben een goede visie nodig om als beïnvloedingsclub sterker te staan met goed onderbouwde argumenten. Onze vereniging moet 'geen grotere broek aantrekken'. Wij worden tegenwoordig vaak gevraagd, maar ook ongevraagd betrokken bij plannen in het beginstadium.

De voorzitter meldt een nieuwe ontwikkeling: nieuwe landgoederen, waar wij ons ook mee gaan bezig houden.

2. **Verslag Algemene Ledenvergaderingen 2006.**

De secretaris vat het verslag van de reguliere vergadering kort samen. Voor de voorgestelde statutenwijziging was een tweede vergadering nodig. Daarin is de vereniging formeel akkoord gegaan met de voorgestelde wijziging van de statuten. De verslagen van beide vergaderingen worden vastgesteld.

3. **Jaarverslag 2006.**

De secretaris vat het jaarverslag samen. Het jaarverslag wordt goedgekeurd.

4. **Financieel overzicht 2006, verslag kascommissie en vaststelling begroting 2007.**

De penningmeester is niet aanwezig vanwege verblijf in het buitenland. De voorzitter licht het financieel overzicht toe. De inkomsten zijn achtergebleven bij de begroting, maar ook de uitgaven zijn beperkt. De kascommissie heeft de boeken gecontroleerd en in orde bevonden en adviseert de vergadering te penningmeester voor het boekjaar 2006 te dechargeren. De vergadering gaat hiermee unaniem akkoord. De heren Rob Losekoot en Pieter Kalisvaart, beiden te Geldermalsen, worden gekozen in de nieuwe kascommissie.

De voorzitter licht de begroting 2007 toe waarin rekening gehouden wordt met een aantal posten waarvoor een deel van het vermogen wordt gereserveerd. Het bestuur vindt dat op langere termijn de inkomsten omhoog moeten om stelselmatig en programmatisch onderwerpen aan te pakken. De ledenwerving wordt door de vergadering een belangrijk instrument genoemd waarmee het bestuur aan de slag moet. De vergadering stemt in met de begroting.

Mede op verzoek van de leden in 2006 stelt het bestuur voor de contributie te verhogen naar € 15 met ingang van 2008. De vergadering besluit met dit bedrag akkoord te gaan, maar daaraan toe te voegen dat het om een **minimum** contributie gaat. Voor het lidmaatschap voor het leven wordt de **minimum** eenmalige contributie vastgesteld op € 180.

5. **Verkiezing bestuur.**

De heren Koos Kruit en Steven Vollenga en de dames Anja de Wit en Alexandra Dietzsch treden volgens rooster af. Alleen Steven stelt zich niet herkiesbaar, al blijft hij wel beschikbaar voor de ledenadministratie. Het bestuur zal zoeken naar de invulling van de functie penningmeester.

Het bestuur stelt voor Jaap Hovens Greve uit Deil als nieuw bestuurslid te benoemen. Jaap stelt zich kort voor en vertelt werkzaam te zijn geweest op het gebied van natuurontwikkeling, hoog en laag water en met bouwlocaties in de Randstad. De algemene vergadering benoemt met algemene stemmen Jaap tot bestuurslid.

6. **Presentatie Landschapsbeheer.**

Na een korte pauze wordt het woord gegeven aan de Stichting Landschapsbeheer Gelderland. Ir. Arjan Vriend en ing. Michael Witjes geven in enthousiaste presentaties een beeld van het landschapsbeheer. Met actualiteiten, ontwikkelingen en wetenswaardigheden wordt vooral het verband met het Lingeland belicht.

7. **Toelichting locatie.**

De heer Wouter Klein van de Gasterij geeft een korte toelichting op de historie van de locatie. Het gemeentehuis van Deil is hier gevestigd geweest, vandaar de naam 'De Os en het paard', een relatie met het wapen van Deil. Hoewel het eigenlijk 'koe' had moeten zijn.

8. **Rondvraag.**

- Aan de westkant van het Lingegebied zijn (in groten getale) Nijlganzen en Canadese ganzen. Zijn dat geen bedreigende vogels? Dit is voor ons moeilijk tot project te maken.
- De Vereniging Stationsomgeving Geldermalsen dankt de VBL voor de ondersteuning en biedt aan te proberen onder haar leden nieuwe leden voor de VBL te werven.
- Gevraagd wordt naar de achteruitgang in aantal bijzondere wilde bloemen en soorten vogels in het Lingegebied. Niet iedereen is het hiermee eens. Dit vindt het bestuur ook geen onderwerp voor een project.

9. **Sluiting**

De voorzitter sluit de vergadering en biedt de leden namens de vereniging een drankje aan.

Erkend Goed Doel: nieuwe belastingregels

Erik Boegborn, secretaris

Algemeen Nut Beogende Instelling

Per 1 januari 2008 is onze vereniging door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Wij behoren daardoor tot de instellingen waarvoor, eveneens per 1 januari 2008, nieuwe belastingregels van kracht zijn geworden op het gebied van:

- schenking
- successie
- aftrek van giften (inkomsten- en vennootschapsbelasting)

Alleen de instellingen die de Belastingdienst heeft aangewezen als een ANBI kunnen gebruikmaken van de fiscale voordelen. U kunt op de website van de belastingdienst vinden of een instelling is aangewezen als een ANBI.

Wat zijn de fiscale voordelen voor een ANBI?

- Een ANBI hoeft geen successierecht of schenkingsrecht te betalen over erfenissen en schenkingen die de ANBI ontvangt in het kader van het algemeen belang.
- Uitkeringen die een ANBI doet in het algemene belang zijn vrijgesteld voor het recht van schenking.
- Als een instelling door de Belastingdienst is aangewezen als een ANBI, kan een donateur giften van de inkomsten- of vennootschapsbelasting aftrekken (uiteeraard binnen de daarvoor geldende regels).

Wat betekenen deze veranderingen voor u?

Uw steun aan onze vereniging krijgt letterlijk meer waarde. Alle giften kunnen door donateurs als aftrekpost voor de Inkomstenbelasting worden opgegeven (uiteeraard alleen als het drempelbedrag overschreden is).

En als onze vereniging geld ontvangt uit een nalatenschap, hoeft onze vereniging geen schenkingsrecht te betalen.

Meer steun voor hetzelfde geld...

Door uw bijdrage te verhogen kunt u ons meer steunen, terwijl dit u door de belastingaftrek niet meer hoeft te kosten.

Zo kan de belastingdienst het dus toch leuker maken...

Het is goed kersen eten in het Lingelandschap

Marius van Gellicum

In het rivierengebied van Nederland zijn de oeverwallen van huidige en voormalige rivieren (stroomruggen) vaak centra van bewoning, van akkerbouw en fruitteelt (Boomgaarden). Het is daarom ook niet verwonderlijk dat het Lingelandschap van oudsher rijkelijk bedeed was met hoogstamboomgaarden die onderdeel uitmaakte van gemengde agrarische bedrijven.

Helaas zijn de afgelopen jaren vrijwel alle

hoogstamboomgaarden in hoog tempo verdwenen. Vanwege de toegenomen specialisatie in de agrarische sector en de stijgende arbeidskosten was het economische niet meer aantrekkelijk om het oude plantsysteem te handhaven.

Met het voorgaande in gedachte is het dan wellicht vreemd om te zien dat er langs 't Oosteneind (een Lingedijk) te Deil en op steenworp afstand van de veiling weer een grote kersenhoogstamboomgaard is aangeplant. Reden voor een nadere kennismaking.

Het kersenteeltbedrijf is een initiatief van Lotte van de Sandt en Marius van Gellicum. Als boerenzoon wilde Marius een deel van het ouderlijke areaal op een innovatieve en economische verantwoorde manier exploiteren. Vanuit een moderne marktbenadering wilde ze gebruik maken van een streekeigen productie. Dit in combinatie met de nieuwe ontwikkelingen binnen de kersenteelt, waarbij de intrede van nieuwe grootvruchtige rassen en een zwakke onderstam de belangrijkste waren, leidde tot een keuze voor de kersenteelt. Want laten we eerlijk zijn, wat is er nu Betuwser dan een kers. Het nieuwe en gespecialiseerde kersenteeltbedrijf draagt de naam 'De Oosterling', deze naam is gekozen vanwege de historische ligging. Op oude kaarten staat het blok vermeld als 'Het Oosterlinge Bos' en 'De Oosterling'.

Bij de bedrijfsopzet is bewust gekozen om niet alleen een moderne productieboomgaard bestaande uit zogenaamde spilbomen op een zwakke onderstam aan te planten maar ook een flinke hoogstamboomgaard. Hoewel de hoogstambomen pas veel later in productie komen en een lager rendement geven, vinden de initiatiefnemers ze onmisbaar. Door de aanwezigheid van een oude boomgaard wordt een deel van het oude karakteristieke landschap hersteld en wordt er een omgeving gecreëerd die aantrekkelijk is om te verblijven. In deze authentieke omgeving laten ingezetenen en toeristen zich graag verleiden tot de aankoop van een kilootje heerlijke 'Betuwse Kersen'. Tevens schermt de hoogstamboomgaard de achtergelegen productiegaard met een ietwat minder fraaie teeltbeschermende constructies zoals de vogelnetten af. Door de combinatie van de oude en moderne boomgaarden wordt dus niet alleen een goed economisch resultaat geboekt maar wordt er ook een balans gevonden in de landschappelijke inpassing van het nieuwe bedrijf.

Vanwege dezelfde filosofie is er tijdens de bouw van de fruitschuur en de bedrijfswoning gekozen voor een traditionele en historiserende bouwwijze. In plaats van stalen damwanden en golfplaten is er gewerkt met gemetselde muren en steile zadeldaken met blauw gesmoorde dakpannen. Om de overlast voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken is er voor de bebouwing en op eigen terrein een royale en met grind verharde parkeerplaats aangelegd.

De ruim opgezette hoogstamboomgaard blijkt ook een ideale expositieruimte te zijn. In samenwerking met een tweetal andere kersenboomgaarden in Buurmalsen en Tricht en de landschapsfotograaf George Burggraaf

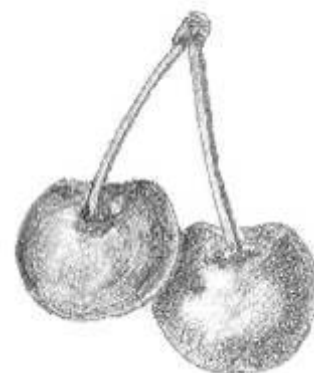

worden er in het kersen seizoen namelijk jaarlijks metersgrote foto's geëxposeerd. Daarnaast ontvangen Lotte en Marius jaarlijks diverse groepen variërend van 5 tot 50 man voor een rondleiding over het bedrijf.

Zo wordt geen mogelijkheid onbenut gelaten om 'de loop' in de boomgaard te krijgen en de huisverkoop te stimuleren. De huisverkoop is overigens de verantwoording van Lotte die hier op een geheel eigen wijze invulling aan geeft. Voor de pure liefhebbers worden de zorgvuldig gesorteerde kersen 'gewoon' in een bakje gedaan maar op verzoek worden de kersen ook sierlijk verpakt en eventueel aangevuld met een fotoboekje met kersenverzen. Kunt u zich een leuker Betuws kado voorstellen?

Om gedurende het hele kersenseizoen kersen aan te kunnen blijven bieden zijn er verschillende rassen aangeplant. De voornaamste rassen van het bedrijf zijn: Burlat en Merchant (week 1-3), Octavia en Karina (week 3-4), Kordia en Vanda (week 5-6) en Regina (week 6-7).

Meer informatie over het bedrijf is te vinden op www.debetuwsekers.nl of tel. 0345 652111.

(On)mogelijkheden voor recreatie in het Lingegebied

Anja de Wit

Bij de presentatie van onze visie op het Lingegebied in september 2007 is aangekondigd dat het thema recreatie verder uitgediept zou worden. Dit is in het afgelopen half jaar gebeurd doordat acht studenten van VanHall/Larenstein instituut in Velp zich hiermee hebben bezig gehouden.

Zij deden dit waarmee ze een casus hadden om in te dienen voor de internationale prijsvraag voor planvormende opleidingen. Deze prijsvraag was georganiseerd ter gelegenheid van het afscheid van Dirk Sijmons als Rijksadviseur van het Landschap. De centrale vraagstelling hierbij was welke impact vrijetijdsbesteding heeft op het landschap en hoe zijn toerisme en recreatie te incorporeren in het ontwerpen van een landschap zodat ze versterkend zijn aan dat landschap.

Voor de studenten aan het uitwerken van hun opdracht begonnen hebben ze het VBL-bestuur bevraagd over onze kijk op recreatie in het Lingegebied. Binnen het bestuur levert dit thema vaak discussie op omdat we veel overlast zien van o.a.

- de hoge concentratie fietsers en wandelaars op de Lingedijken en niet daarbuiten,
- de moeilijkheden met parkeervoorzieningen voor de auto's waarmee dagjesmensen (met name fietsers) het gebied in komen,
- het gebrek aan coördinatie in planning van allerlei toertochten
- onaangepast gedrag van kanovaarders
- muziek op rondvaartboten (vanuit Leerdam).

Daarnaast zijn we als bestuur van mening dat het Lingegebied voor iedereen beleefbaar moet zijn maar onze voorkeur gaat hierbij uit naar een laagintensieve vorm van recreatie met als doelgroep wandelaars, fietsers en kanovaarders en het hiermee samenhangende kleinschalige karakter.

De studenten hebben goed naar ons geluisterd maar het was voor hen nog een hele toer om vanuit alle negatieve nee-tenzij gedachten iets te bedenken waar de VBL wel enthousiast van zou worden. Toch is dit redelijk goed gelukt. Ze hebben een visie gemaakt voor recreatie in het Lingegebied (zie onderstaand figuur) op basis van het behoud en de versterking van de aanwezige kwaliteiten van het gebied. Het is en blijft een visie wat betekent dat de boodschap prikkelend is maar niet alles is realiseerbaar.

Onderliggend aan de Recreatievisie zijn de volgende uitgangspunten:

- Het recreatienetwerk dient te bestaan uit veilige en uitnodigende routes
- Om een sterk recreatienetwerk te ontwikkelen worden oude noord-zuid-verbindingen versterkt en nieuwe gecreëerd. Hiermee wordt de druk van de Lingedijken af gehaald.
- Recreatie 'overstapplaatsen' worden ontworpen en gepositioneerd op plaatsen waar het landschap ontsloten is (zoals parkeerplaatsen daar waar je het gebied op de fiets of met de kano in kunt).
- De kwaliteiten van het gebied moeten worden behouden en versterkt (mede door de ontwikkeling van nieuwe hierop aansluitende recreatieve ideeën) zodat de recreant hier van kan genieten.

Ondanks dat de Recreatievisie pas enkele maanden oud is, zijn er nu ook in het gebied al geluiden die hier naadloos op aansluiten zoals weer een vaarroute maken op de Bisschopsgraaf n.a.v. de oude trekschuitroute en het aanbrengen van een fietsverbinding tussen het Beesdsche veld en Polder den Graaf ten noorden van de Linge door dit op te nemen in het ontwerp van het ecoduct dat ter hoogte van de Regulieren zal worden aangelegd. Zo zijn er ongetwijfeld meer elementen uit de visie die verder uitgewerkt kunnen worden binnen de nog te ontwikkelen plannen.

De VBL heeft de totstandkoming van de Recreatievisie van de Larensteinstudenten gezien als een positieve gedachte hoe recreatie in het Lingegebied verder uitgebreid kan worden zonder de negatieve randverschijnselen waar we nu tegen aan lopen. We hebben de inzet van de studenten als erg positief ervaren en hun visie helpt ons bij het verder definiëren wat we als VBL wel en niet willen.

Visiekaart Recreatie in het Lingegebied (Larenstein, 2007)

Met schoner water een schoner landschap

JaapHovens Greve

Nog schoner door extra maatregelen

In 2009 moeten de waterbeheerders vastgesteld hebben welke (extra) maatregelen zij nemen om de waterkwaliteit op een nog hogere standaard te krijgen. De Europese Unie heeft hiervoor in 2000 een richtlijn opgesteld: de KaderRichtlijn Water (KRW). Omdat hier kansen liggen voor verdere verrijking van ons Lingelandschap, een kort bericht over wat er speelt.

Europese Kaderrichtlijn Water

Gezond water dat goed is voor mensen, dieren en planten. Dat is het doel van de KRW, de Europese richtlijn die ervoor moet zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa uiterlijk 2015 op orde is. In heel Europa werken de waterpartners aan de uitvoering van de KRW. Europa is daarvoor opgedeeld in stroomgebieden. Het beheersgebied van Waterschap Rivierenland, valt in het stroomgebied van de Rijn.

Per deelgebied heeft het Waterschap de doelen en maatregelen besproken en uitgewerkt. Voor ons is het deelgebied Beneden Linge van toepassing.

Onderdeel van de werkwijze bij het Waterschap waren twee in 2007 gehouden workshop's. De VBL heeft hier aan deelgenomen, en zich vooral gericht op de onderdelen inrichting, beheer en onderhoud. Ook aanwezig waren hengelsportverenigingen, provinciale landschappen, LTO (Land- en Tuinbouw Organisatie), Landschapsbeheer, en de VANL (Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer).

Welke maatregelen komen in beeld?

Naast een aanvullend maatregelenpakket voor stedelijk water en beperking van de landbouwemissie wordt er voor inrichting, beheer en onderhoud vooral aangestuurd op grootschalige inrichting van natuurvriendelijke oevers. Water- en oeverplanten in deze oevers bieden aan bijv. voor algen, vissen en waterdieren een ideaal leefgebied met mogelijkheid tot schuilen en voortplanten.

Ook het onderhoud zal bij deze waterlichamen ecologisch worden uitgevoerd.

Ter verhoging van overlevingskansen van vissoorten zal er plaatselijk verdiept worden gebaggerd. Verder zal in 2008 een vismigratievisie worden opgesteld. Aan de hand van de verkregen resultaten zullen een aantal vispassages worden aangelegd.

Forse inspanning

Belangrijk is dat het hier niet ophoudt, nu wordt het zaak dat de plannen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Het is geen eenvoudige opgave de KRW is een gedeelde verantwoordelijkheid voor alle overheden en zal het nodige vergen van deze waterpartners. Lokaal kunnen de maatregelen nog maatwerk zijn. Voor de samenwerking die daarbij nodig is, is het goed dat met de workshops daarvoor alvast de basis is gelegd.

Voor wie meer wil weten, kijk op www.waterschaprivierenland.nl of www.kaderrichtlijnwater.nl

Diefdijklinie

Koos Kruit

De Diefdijklinie loopt van Everdingen naar Gorinchem en bestaat uit eeuwenoude dijken zoals de Diefdijk met het wiel van Bassa, langs het fort bij Asperen om daarna via de Nieuwe Zuiderlingedijk over te gaan in de Zuiderlingedijk. Kortom landschappelijk maar ook cultuur-historisch gezien een uniek geheel dat beeldbepalend is in het brede Linge gebied. Verder was het een belangrijk onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De formele functie van de Diefdijklinie is een primaire zogenaamde droge dijk die een afscheiding vormt tussen het oostelijke (Gelderland) en het westelijke gedeelte (Zuid-Holland) van het Rivieren eiland. Bij doorbraak van de grote natte rivierdijken in het Oosten vormt deze linie een bescherming van het westelijke 'Hollandse' gebied in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden.

De enige uitweg voor het water is richting Dalem bij Gorinchem waar het door drie overlaten (vroeger vier overlaten) eventueel geloosd kan worden op de Merwede 'mits de waterstand op de rivier dit toelaat'.

Al met al een oud strijdpunt tussen Gelderland en Holland maar anno 2008 is het een feit dat Dalem dat op het laagste punt ligt en eventueel ruim onder water zou komen te liggen.

Reeds jarenlang loopt er een discussie dat de Diefdijklinie verstevigd, verhoogd dient te worden. Als VBL hebben wij op basis van

onderbouwde argumenten in de tijd van het Hoogheemraadschap de noodzaak om de dijk te verbreden en te verhogen inhoudelijk ter discussie gesteld. Dit heeft mede geleid tot verdere onderzoeken die nu door het Waterschap Rivierenland worden uitgevoerd.

Al met al een complex verhaal waarbij de insteek van de VBL is dat de veiligheid in het gebied uitstekend in harmonie met de natuur- en cultuurwaarden kan worden verenigd. Iedereen is het er over eens dat de Diefdijk en de Diefdijklinie uniek zijn en meer is dan een simpele waterkering.

Gezien de zwaarte en complexiteit van het onderwerp heeft de Centrale Commissie Dijkverzwaringen (CCD) inhoudelijk vanuit diverse optieken (veiligheid, landschap, natuur, cultuur maar ook hoeveel kost dit alles) de problematiek besproken. De VBL heeft zitting in de CCD en zij heeft mede door samen te werken met o.a. de gemeenten Gorinchem, Leerdam, het projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie bereikt dat de Diefdijklinie in hoge mate zijn landelijk karakter zal behouden.

Op dit moment is door het Waterschap Rivierenland een zogenaamde startnotitie gepubliceerd waarin drie mogelijke opties voor de versteviging (niet verhoging) van de Linie worden geïdentificeerd.

Wordt vervolgd in 2008.

Nationaal Landschap Rivierengebied

Pim Sauer

Er zijn veel mooie landschappen in Nederland, maar wanneer het over mooie en ook bijzondere landschappen gaat blijven er maar weinig over. Zo hebben we in de Achterhoek een prachtig landschap, maar als je een stukje over de grens gaat dan is het daar eigenlijk nog veel mooier. Met andere woorden, het landschap is er mooi, maar niet bijzonder. In het Rivierengebied ligt het anders. Dat is niet alleen mooi maar in internationaal opzicht ook uniek. Eigenlijk nergens ter wereld vinden we een landschap dat door de mens en de natuur is gevormd zoals dat langs onze grote rivieren is gebeurd. Dat maakt dat het Nederlandse Rivierengebied een landschap van internationale betekenis is. Alom is erkend dat langs de benedenloop van de Linge de van oudsher kenmerkende kleinschalige eigenschappen van het Rivierengebied het beste bewaard zijn gebleven. De Linge is daarmee een van de meest gewaardeerde stukjes van het Rivierengebied.

Daarom was het nogal vreemd dat het Ministerie van VROM in 2005 in de nota Ruimte weliswaar een Nationaal Landschap Rivierengebied aanwees, maar dat de Linge daar in eerste instantie niet in zat. Het aanwijzen tot een nationaal landschap geeft een bepaalde bescherming aan een gebied zonder het als een soort museum te bestempelen. Kort door de bocht zou je kunnen zeggen dat er in zo'n gebied nog van alles mogelijk is, maar dat nieuwe ontwikkelingen niet ten koste van het landschap mogen gaan. Daarnaast opent een nationaal landschap de deur naar financieringsmogelijkheden voor projecten op het gebied van landschap, natuur en

cultuurhistorie. Deze voordelen waren voor de VBL voldoende reden om te proberen de Linge juist wél in het Nationaal Landschap Rivierengebied te krijgen.

Daarom werd door de VBL in 2006 en 2007 samen met andere organisaties een intensief lobbytraject bij de provincie Gelderland, de provincie Zuid-Holland en de gemeenten langs de Linge ingezet. Met enige trots mogen we nu achteraf concluderen dat die moeite effect heeft gehad. Bij het vaststellen van de definitieve begrenzingsen valt de benedenloop van de Linge binnen het Nationaal Landschap Rivierengebied. Bovendien sluit het Nationaal Landschap Rivierengebied in het westelijk deel naadloos aan op het Nationaal Landschap Hollandse Waterlinie, waardoor een groot aaneengesloten gebied ontstaat waar het landschap terdege meetelt in de besluitvorming. Daarmee is er voor de Linge veel gewonnen, want zo'n algemeen beschermingskader ontbrak tot op heden.

Het Rivierengebied is internationaal zó uitzonderlijk dat het gemakkelijk in zijn geheel als Nationaal Landschap had kunnen worden aangewezen. Dat is echter niet geschied. Er blijven grote delen van het Rivierengebied buiten het Nationaal Landschap. De gemeenten Tiel en Neerriijnen vallen er volledig buiten evenals delen van de gemeente Geldermalsen. Omdat er zeer veel maatschappelijke belangen in het gebied liggen is er een keuze gemaakt voor de meest representatieve delen, dat zijn met name de gebieden tussen Lek en Linge en ook het gebied langs de Kromme Rijn.

Het is een gebied met een landschappelijke eenheid en met belangrijke cultuurhistorische waarden. De historische bewoning van Nederland is hier begonnen en later lag er de noordgrens van het Romeinse Rijk. Weer later was dit het roerige kruispunt van Gelre, Sticht en Holland. Een gebied van voorspoed en welvaart maar ook van veel strijd, zoals nu nog te zien is aan de vele kastelen, versterkte steden en forten. Hetzelfde gebied werd nog later, door de strategische ligging tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Brabantse zandgronden, het decor voor een van de meest omvangrijke en duurste projecten uit onze geschiedenis, de Hollandse Waterlinie.

De Linge en de Kromme Rijn waren hoofdstromen van de Rijn in de tijd dat de Waal nog weinig voorstelde. De zich steeds verleggende rivierlopen veroorzaakten de huidige verschillen in bodemtype en hoogteligging. De landschapselementen die wij nu herkennen als uiterwaarden, dijken, oeverwallen en kommen hebben een duidelijke en nog steeds afleesbare geschiedenis. Rivierduinen en oeverwallen vormden veilige vestigingsplakken, vaak uitgegroeid tot dorp of

stadje, maar soms ook gewoon nog boerderij gebouwen. Ook de gehele geschiedenis van de beteugeling van de rivieren vanaf de vroege Middeleeuwen tot heden ten dage wordt getekend door een uitgebreid stelsel aan dijken, overlaten, zevingen, wielen en oude meanders. De geschiedenis van de rivieren en van de mensen die er woonden en werkten is overal nog goed te zien en bepaalt voor een belangrijke mate de kwaliteit van het gebied. Het landschap met al deze elementen vormt ons cultuurhistorisch erfgoed. De VBL hoopt dat het Nationaal Landschap eraan zal bijdragen dat we van deze erfenis nog lang plezier zullen hebben.

Geldermalsen maakt de Linge beleefbaar

Anja de Wit

Met de vaststelling van Centrumvisie door de gemeenteraad van Geldermalsen op 27 november 2007, is de eerste stap gezet naar een ambitieuze herinrichting van het centrum van Geldermalsen. Een van de uitgangspunten hierbij is om de Linge beter beleefbaar te maken.

Met de herstructurering van het centrum van Geldermalsen zijn veel belangen gemoeid. Bij de totstandkoming van de plannen manoeuvreert de gemeente zich behendig tussen deze verschillende belangen om ze op een evenwichtige manier in het plan te laten terugkomen.

Om dit in goede banen te geleiden zijn twee klankbordgroepen in het leven geroepen. De klankbordgroep Ondernemen wordt gevormd door de ondernemers en een andere klankbordgroep Wonen en Beleven door belangenpartijen zoals vertegenwoordigers van bewoners, senioren, gehandicapten, de fietsersbond, Veilig Verkeer Nederland, het VAC en de VBL. Met de deelname aan deze klankbordgroep heeft de VBL actief meegedacht met de planvorming.

De uiteindelijke plannen waarop gereageerd kon worden voorafgaand aan het raadsbesluit over de visie, omvatten o.a. het open graven de oude loop van de Linge zodat het water dichterbij het centrum wordt gebracht. Ook wordt getracht een aanzienlijk deel van de parkeervoorzieningen ondergronds te brengen zodat er een plein ontstaat tussen de kerk aan de kerkstraat en de jachthaven en er meer zicht komt op de Linge. Daarnaast vormt te ontwikkelen woningbouw een van de financiële pijlers om het plan haalbaar te maken.

Naast de inbreng in de klankbordgroep, heeft de VBL een zienswijze ingediend op het plan.

Hierin hebben we onze complimenten geuit voor de ambities die het plan uitstraalt. Maar we hebben ook aandacht gevraagd voor een ecologische inrichting van de Lingeoever aan de noordkant van het plangebied zodat dit een migratieroute voor dieren kan worden.

We vragen daarom in dit gedeelte de natuurwaarden te versterken. Om deze reden zijn we ook niet enthousiast over het opnemen van een 'evenementen-eiland' in het plan en vragen de gemeente de natuurwaarden van de heemtuin te versterken in plaats van de heemtuin te laten verdwijnen.

Daarnaast hebben we opgemerkt niet in te kunnen stemmen met extra bebouwing op de Kostverlorenkade omdat dit een obstakel vormt in het winterbed van de Linge waarvoor weer extra voorzieningen moeten worden getroffen om het hoogwaterrisico te beperken. Als de bebouwing wordt afgestemd op de mogelijke hoge waterstanden in de Linge betekent dit dat het veel hoger komt dan in de visualisering waarmee het een uitstraling krijgt die wij niet vinden passen bij het landelijke Geldermalsen. De visie is door de raad vastgesteld met een aantal opmerkingen. De visie wordt verder uitgewerkt in deelgebieden. Mede op basis van onze inspraakreactie is toegezegd dat de verdere uitwerking van het 'evenementen-eiland' en de heemtuin gebeurt in nauwe samenwerking met

de omwonenden en de VBL. Hierbij zullen de natuurwaarden voorop staan en er wordt een andere locatie gezocht voor evenementen (met name de kermis). Ook bij de inrichting van de Linge-oever aan de noordkant van het plangebied (waar nu het park is) wordt de VBL betrokken. Als reactie op onze opmerking op extra bebouwing aan de Kostverlorenkade antwoordde de gemeente dat met het nieuwe plan er ongeveer 10.000 m² nieuw wateroppervlak komt en hiermee dus ook 10.000 m³ waterberging.

De planuitwerking wordt intussen voortgezet en we blijven de plannen positief kritisch volgen.

Lingelandschap, grens of kern?

Chris Kalden, directeur Staatsbosbeheer

Voor de leden van de Vereniging tot behoud van het Lingelandschap is het geen vraag of de Linge een grens vormt. Natuurlijk niet, de Linge vormt letterlijk de kern van hun aandachtsgebied.

Toen wij in Culemborg in het begin van de jaren 70 de werkgroep voor natuurbehoud en milieubescherming 'Noordwest Betuwe' oprichtten, was de Linge echter de grens van ons werkgebied. Het was zelfs een behoorlijk eindje fietsen vanuit Culemborg. Dat deden we wel met enige regelmaat, omdat de Linge ook aan de noordkant erg mooi is. Als je vanaf de brug bij Geldermalsen naar Asperen fietst, kom je fantastische stukken tegen. Voor mij waren en zijn de Marienwaerdt en het gedeelte tussen Acquoy en fort Asperen hoogtepunten.

Als ik de metafoor van grens en kern nog even mag doortrekken... We proberen bij Staatsbosbeheer onze gebieden goed te beheren en we proberen zoveel mogelijk mensen er van te laten genieten. Natuurlijk rekening houdend met de verschillen in kwetsbaarheden. In dat opzicht vormt de buitenkant van onze terreinen geen grens; het merendeel van de 220.000 hectares die we beheren, is toegankelijk.

Even belangrijk is dat we proberen om de terreinen die we beheren, te laten fungeren als kernen van betekenis in de regio's waar ze liggen. De Linge vormt daarop geen uitzondering; onze terreinen zijn onlosmakelijk met het Lingelandschap verbonden. Het beheer ervan past perfect bij onze rollen als beheerder, als gastheer, maar ook als toezichthouder en maatschappelijk partner.

Rol Staatsbosbeheer in het Lingelandschap

Evenals bij de Vereniging ligt bij Staatsbosbeheer het accent sterk op het behoud van natuur en landschap gericht. De kleinschaligheid van de uiterwaarden van de Linge is in vergelijking met andere delen van het landelijk

gebied goed intact gebleven. Staatsbosbeheer wil dat graag zo houden. De grienden, rietpercelen, boomgaarden en natte graslanden worden zorgvuldig beheerd. Deze diversiteit zorgt voor een groot aantal verschillende natuurwaarden. Denk aan de voor dit gebied karakteristieke riet- en moerasvogels, maar ook diverse plantensoorten die gebonden zijn aan natte omstandigheden. Door intensief maai-beheer trachten we de orchideeënrijkdom verder te vergroten.

Purperreiger

Bijzondere aandacht verdient het project voor de verbetering van het leefgebied van de Purperreiger. Langs de Linge broedt de voor Nederlandse begrippen zeldzame Purperreiger. Deze koloniebroeder ziet het areaal nat gras- en rietland teruglopen. Als foerageergebied zijn deze gebieden onmisbaar. Mede hierom is Staatsbosbeheer met verschillende partijen aan het onderzoeken hoe we deze vogels een handje kunnen helpen, bijvoorbeeld door verruiging van rietpercelen tegen te gaan of de waterpeilen te verhogen.

Ontwikkeling nieuwe percelen

Incidenteel worden nieuwe gronden verworven en aan ons doorgeleverd. Voor Staatsbosbeheer is dit altijd weer een feest omdat wij met de inrichting weer een steentje bij kunnen dragen aan het uitbouwen van de natuurkwaliteiten en gewenste kleinschaligheid van het landschap. Zo worden bij Rumpst voormalige landbouwuitwaarden omgezet in nieuwe rietpercelen.

Voorkomen van ongewenste ontwikkelingen

Waar Staatsbosbeheer en de Vereniging elkaar meer nog dan nu al het geval is kunnen helpen, is bij het tegengaan van ongewenste planologische ontwikkelingen.

Ook Staatsbosbeheer is tegen verder verstening van de Lingeuiterwaarden. Maar ook het saneren of verplaatsen van bedrijfsterreinen grenzend aan de Linge heeft onze steun.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

De Linge wordt 'doorkruist' door de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Als je zo dicht bij de Diefdijk bent geboren als ik, is dit cultuurhistorische fenomeen een hoogtepunt in het landschap. Ik maak er graag reclame voor. Dat geldt niet alleen voor Fort Asperen, maar zeker ook voor Fort bij de Nieuwe Steeg in Herwijnen, waar het Geofort gestalte zal krijgen.

De investeringen in de Nieuwe Hollandse Waterlinie, die recent beschikbaar zijn gekomen, zijn óók deels een investering in het Lingeland.

Beleefbaarheid

Wij hechten sterk aan een zo groot mogelijke beleefbaarheid van onze terreinen langs de Linge; slechts zelden sluiten wij onze deuren voor bezoekers. We rekenen er dan wel op dat onze bezoekers zich bewust zijn van het feit dat ze in een prachtig, soms erg kwetsbaar natuurgebied bevinden. Bij het verspreiden van informatie over het Lingeland en bij het geven van inzicht in het belang van het gebied lopen onze belangen volkomen parallel.

Ik reken dan ook op een voortgezette, goede samenwerking met onze mensen in het district Rivierenland onder aanvoering van ons districtshoofd Arjan Snel.

Fort bij de Nieuwe Steeg

Op weg naar een uitwerkingsplan voor het Lingekwartier

Pieter van Heeteren

'Behoud door Ontwikkeling' is het devies van het rijksbeleid voor cultuurhistorie en ruimtelijke ontwikkeling. Historisch gezien belangrijke gebouwen en structuren kunnen behouden blijven door er eigentijdse gebruiksvormen en functies aan toe te kennen. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een duidelijk voorbeeld van zo'n oude structuur die alleen met behulp van nieuwe nieuwe functies nieuw leven ingeblazen kan worden. Het project Lingekwartier gaat hieraan bijdragen voor het gebied rondom de Forten Asperen en Nieuwe Steeg.

Verdedigingslinie tussen Biesbosch en Muiden

De Waterlinie heeft officieel gefunctioneerd van 1815 tot 1863. Ze is de meest uitgewerkte en daardoor het meest indrukwekkende stelsel van nationale verdedigingslijnen. Over een lengte van hemelsbreed 85 kilometer vormde ze één

systeem, met één doel en met één beheerder. De linie was bedoeld ter verdediging van het westelijk deel van Nederland. Wanneer vijandelijke legers in aantocht waren, konden, met behulp van sluizen, brede stroken land tussen Biesbosch en Muiden onder een laag water van ongeveer 40 centimeter worden gezet. De vijand zou daarin vastlopen. Kwetsbare delen van de linie, hooggelegen terreinen (en dijken) en doorgangen bij (spoor)wegen en rivieren, waaronder de Linge, werden onder schot gehouden vanuit forten en andere bouwwerken. Deze forten, 46 in totaal, zijn overigens allemaal verschillend.

Na 1945 verloor het systeem geleidelijk zijn noodzaak. Het onderhoud aan de bouwwerken kwam op een laag pitje te staan en de beperkingen die de Waterlinie stelde aan de landbouw en woningbouw (binnen een bepaalde afstand van de forten was het verboden om te bouwen, de zogenaamde 'verboden kringen') kwamen te vervallen. Na 1963 verbrokkelde ook het beheer. De terreinen verloren steeds meer van hun historische sporen. Hoewel verscholen en geschonden is de kenmerkende hoofdstructuur van de Nieuwe Hollandse Waterlinie nog steeds in het landschap aanwezig. In de gemeente Lingewaal zijn Fort Vuren en Fort Nieuwe Steeg prominente voorbeelden daarvan, evenals het in de gemeente Geldermalsen gelegen Fort Asperen. Ook de talrijke groepsverblijven langs de Nieuwe Zuiderlingedijk getuigen van de oude militaire functie van dit gebied.

In de periode van 1815 tot 1963 was de Nieuwe Hollandse Waterlinie een permanent nationaal project. De verdediging van het land legitimeerde een actieve rol van het Rijk bij de inrichting van het agrarische gebied. In het landschap van vandaag ligt zodoende 150 jaar nationale geschiedenis opgesloten. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is heden ten dage opnieuw een nationaal project, nu gericht op het behoud van de linie. Credo bij dit nationale project is 'Behoud door Ontwikkeling', waarbij nieuwe gebruiksvormen in de oude gebouwen mogelijk moeten zijn.

**HOLLANDSE
WATERLINIE®
LAAT JE VERRASSEN**

Project Lingekwartier: beleving van de Nieuwe Hollandse Waterlinie

De uitwerking en precieze invulling van de plannen die uit het nationale project Nieuwe Hollandse Waterlinie voortvloeien, worden niet door het Rijk opgesteld, maar door de lokale en provinciale overheden. Zo is in de gemeenten Lingewaal en Geldermalsen onlangs gestart met het opstellen van een uitwerkingsplan voor het Lingekwartier. Dit plan moet de beleving van de Nieuwe Hollandse Waterlinie bevorderen. De aandacht gaat vooral uit naar de forten Asperen en Nieuwe Steeg en de directe omgeving. Uitgangspunt is het voortbestaan van Fort Asperen als Kunstfort en de ontwikkeling van Fort Nieuwe Steeg tot Geofort, een fort waarin straks alles te ontdekken, te leren en uit te wisselen valt op het gebied van Geo-informatie.

Het Lingekwartier vervult een belangrijke recreatieve functie. Ook het Rijksbeleid gaat daarvan uit.

De vraag waar het in het uitwerkingsplan om gaat, is hoe recreatie in het Lingekwartier zich verder kan ontwikkelen op een manier die bij het gebied past, ook qua omvang. De identiteit en kwaliteit van het Lingekwartier, het landschap en de mensen die er wonen, staan daarbij centraal.

Een vraag die eveneens een rol speelt bij de totstandkoming van het uitwerkingsplan, is hoe men het gebied weerbaarder kan maken tegen mogelijk toekomstige bouwplannen. Daarnaast wordt gekeken hoe het Lingekwartier-project aan bestaande beleidsdoelstellingen, zoals de verdere realisering van de Ecologische Hoofdstructuur, concreet invulling kan geven. Hierbij wordt ook gezocht naar aanknopingspunten voor versterking van de landbouw en de landbouwstructuur.

De stuurgroep Lingekwartier, bestaande uit bestuurders van de gemeenten Geldermalsen en Lingewaal, het Waterschap, Staatsbosbeheer en de Provincie, heeft de ambitie om eind juni het uitwerkingsplan vast te stellen. Daarna kan ondermeer in de gemeenteraden van Geldermalsen en Lingewaal de definitieve besluitvorming plaatsvinden.

Meer informatie over het uitwerkingsplan Lingekwartier kunt u vinden op www.lingekwartier.nl

Huis te Rumpt

Jaap Hovens Greve

Het in een vroeg stadium inschakelen van betrokken partijen bij planvorming geeft een betere basis voor de verdere uitwerking, daar gaat dit stukje over. VBL is steeds vaker actief en naar onze mening vooral ook effectief betrokken bij planontwikkelingen in de eerste ontwerpfasen. Voor de leden is dit VBL werk vaak onzichtbaar. Met als voorbeeld de samenspraak bij de eerste plannen voor herinrichting van het gebied rond het Huis te Rumpt willen wij in dit artikel daar eens de aandacht op vestigen.

Huis te Rumpt en historie

Wat is het, waar ligt het en heeft het historie? Het huis te Rumpt bestaat uit een voormalig landbouwbedrijf met uiterwaarden en binnendijkse gronden langs de zuidoever van de Linge, even ten westen van Rumpt. Tegen de dijk aan gebouwd staat de markante boerderij huis te Rumpt. Als je vanuit Rumpt over de Molendijk richting Gellicum gaat zie je het huis van verre al staan. De omgeving is prachtig, karakteristiek voor het Lingeland, nauwelijks nog iets aan toe te voegen zou je bijna zeggen.

De historie van het gebied gaat terug naar een oorkonde van 1 augustus 1341 waar voor het eerst melding wordt gemaakt van het huis te Rumpt. Uiteindelijk komt het in 1550 in het bezit van de familie van Scherpenzeel, die tot circa 1741 aan dit huis en het dorp Rumpt verbonden is geweest. Het bewijs hiervan is tot op de dag van vandaag nog zichtbaar aanwezig. Tussen de Grote en de Kleine Wiel, in de uiterwaard langs de Molendijk, staat nog een hardstenen veldkruis. Op dit veldkruis staat een afbeelding van het wapen van het geslacht Van Scherpenzeel. Het veldkruis staat op de plek waar vroeger het oude Huis te Rumpt heeft gestaan. Dit voorheen trotse bouwwerk is in de achttiende eeuw in verval geraakt en verloren gegaan.

Genoemd zijn al het Grote en het Kleine wiel. Deze zijn ontstaan door uitspoeling bij een dijkdoorbraak. De dijk lag toen verder richting Linge. Na deze doorbraak is er voor gekozen de dijk te vergraven en om te leggen naar het huidige tracé.

Plannen voor een landgoed

Het huis en de landerijen zijn momenteel in eigendom bij de familie van Boeckel, zij hebben het al sinds ver in de vorige eeuw in bezit. Vanuit deze familie is enige tijd geleden de wens opgekomen om, het nu nog landbouwgestuurde bedrijf, om te vormen tot een landgoed. Een middelgroot landgoed dat bestaat uit stukken natte natuur in de uiterwaarden, enkele bosblokken en een huis van allure.

Deze ideeën waren begin 2007 in een oriënterende fase, gelijktijdig was er contact met Rijkswaterstaat die op zoek was naar watercompensatie in de uiterwaard vanwege de verbreding van de snelweg in Beesd. Het idee ontstond om de watercompensatie op dit bezit in Rumpt te situeren en een planvorming op te pakken met een win-win situatie op meerdere terreinen. Gedacht werd aan water, natuur, landschap & cultuurhistorie, recreatie en aan het weer terugbrengen van het 'verdwenen' landgoed.

Schetsschuit

Wat is een Schetsschuit? De Dienst Landelijk Gebied (DLG) is door Rijkswaterstaat ingeschakeld bij dit project en verzorgt onder andere het planproces. Zij passen een werkwijze toe met de welluidende naam Schetsschuit. Een beproefd concept dat bestaat uit inventariserende voorbereidingen en een dag waar deskundigen van DLG samen met mensen uit de streek een gebiedsopgave aanscherpen. Het is een intensieve werkmethode. Schetsenderwijs worden ontwikkelingsrichtingen uitgezet, op basis waarvan initiatiefnemers, bestuurders en betrokkenen in het gebied later heldere keuzes kunnen maken. De Schetsschuit Huis te Rumpst vond plaats op 10 oktober 2007 in het dorps huis Albertine te Rumpst.

De samenstelling van de 18 aanwezigen was divers: Eigenaren, deskundigen van DLG, Waterschap Rivierenland, RWS, Provincie Gelderland, de gemeente Geldermalsen, en wethouder Arie van Doorn van deze gemeente. De VBL was ook uitgenodigd en maakte graag van de gelegenheid gebruik.

Wij hebben ruimschoots onze standpunten kunnen inbrengen. Er is op de terreinen rondgelopen, er zijn inrichtingsmodellen opgesteld, er is gepraat, geschetst en geschreven, de hele dag door. Voor de initiatiefnemers betekent dit dat vroegtijdig alle kansen en belemmeringen in beeld zijn gebracht en zij goed gefundeerd tot een verdere uitwerking kunnen overgaan. Wij hebben bij onze inbreng gebruik gemaakt van ons landgoederendocument met spelregels en richtlijnen hiervoor. Dat kwam goed van pas.

Eerste resultaten

Vanuit de geschetste keuzemogelijkheden is een oriënterend alternatief opgesteld. Op hoofdlijnen samengesteld uit drie componenten:

- een in te richten landgoed met een landhuis op de locatie van de huidige boerderij;
- in de uiterwaard opwaardering met 'natte' natuur en versterkt zichtbaar maken van geschiedenis en archeologie;
- ten slotte binnendijks een inrichting geïnspireerd op het oeverwallenlandschap (passend met onze richtlijnen voor dit landschapstype)

Chris Kalden van Staatsbosbeheer schrijft elders in dit blad over de net aangelegde rietpercelen in Rumpst. Dit plan ligt hier pal naast en kan er mooi op aansluiten. Dat geeft vele mogelijkheden voor versterking van flora en fauna, misschien zelfs wel voor de purperreiger. Je zou ook kunnen denken aan een 'rondje Rumpst' door de uiterwaarden met aansluiting op deze naastliggende percelen.

Hoe nu verder?

Ik kan me voorstellen dat er mensen nieuwsgierig zijn geworden en willen weten hoe de ontwerpen er uitzien en wat het vervolg is. Dat ligt echter in de hand van de eigenaren, die zullen zeker niet over een nacht ijs gaan, nog noodzakelijk onderzoek laten uitvoeren en over allerlei zaken nog eens beraad plegen. Als zij het initiatief doorzetten zal er een inrichtingsplan gemaakt worden. Dan is ook concreet te zien wat de bedoeling is, en kunnen wij zien of er inderdaad sprake is van verbeteringen in dit nu al mooie gebied. Nu is het nog niet zo ver.

Wat zegt dit ons?

Dit stukje zou gaan over hoe het kan lopen bij het tijdig horen van belanghebbenden bij planontwikkeling en over de Schetsschuit werkwijze. Concluderend kunnen we zeggen dat er meerdere voordelen zijn te behalen:

- Voor de initiatiefnemers zijn de verkregen resultaten van belang wanneer zij verder gaan met het landgoed, de waterberging en het realiseren van nieuwe natuur;
- voor de ruimtelijke plannen is de werkwijze een garantie voor betere kwaliteit;
- **de VBL kan haar doelstellingen al in een vroeg stadium in de planvoornemens verankeren!**

Uiterwaard bij Huis te Rumpst

Golfbaan Spijk: 'Ryder Cup' in 2018?

Erik Boegborn

*Gelezen in dagblad 'De Pers'
op 10 april 2004:*

Golf **De Pers.nl**

NEDERLAND WIL RYDER CUP

Nederland is kandidaat voor de organisatie van de Ryder Cup in 2018. Initiatiefnemer Made in Scotland wil de golfstrijd tussen Europa en de Verenigde Staten binnenhalen. De Nederlandse Golf Federatie (NGF) en NOC*NSF ondersteunen het plan. De Ryder Cup, een beladen golfwedstrijd tussen Europa en Amerika, zal moeten plaatsvinden op The Dutch, een baan die in de buurt van Gorinchem komt te liggen.

Maar wij vragen ons wel af of een dergelijk evenement niet een (te) zware druk legt op onze omgeving. De vele duizenden toeschouwers, ook vanuit het buitenland, hebben natuurlijk de nodige accommodaties nodig, zoals hotels, horecagelegenheden en parkeerruimte. Daar staan natuurlijk wel een positieve economische aspecten tegenover, waar wij zeker rekening mee houden.

Onze vereniging vindt dat evenementen die hooguit jaarlijks terugkeren, zoals de Landschapsfair op Mariënwaerd en de Rode kruis Bloesemtocht, -beperkt- mogelijk moeten blijven.

Wij blijven deze ontwikkelingen wel nauwlettend volgen, want vele kleintjes maken één grote.

De ontwikkelingen rondom de golfbaan in Spijk gaan gewoon door.

Onze vereniging heeft in de afgelopen jaren regelmatig overleg met de initiatiefnemers gehad over de ontwikkelingen.

We hebben bereikt dat de plannen, vooral op landschappelijk gebied, zijn bijgesteld. Maar niet alle ontwikkelingen kunnen (en willen) wij met alle geweld tegenhouden.

Een groot toernooi zoals de geplande Ryder Cup in 2018 is natuurlijk een prachtig evenement voor de golf liefhebbers. En het streelt ons nationale gevoel als een dergelijk groot, intercontinentaal evenement in Nederland plaats vindt.

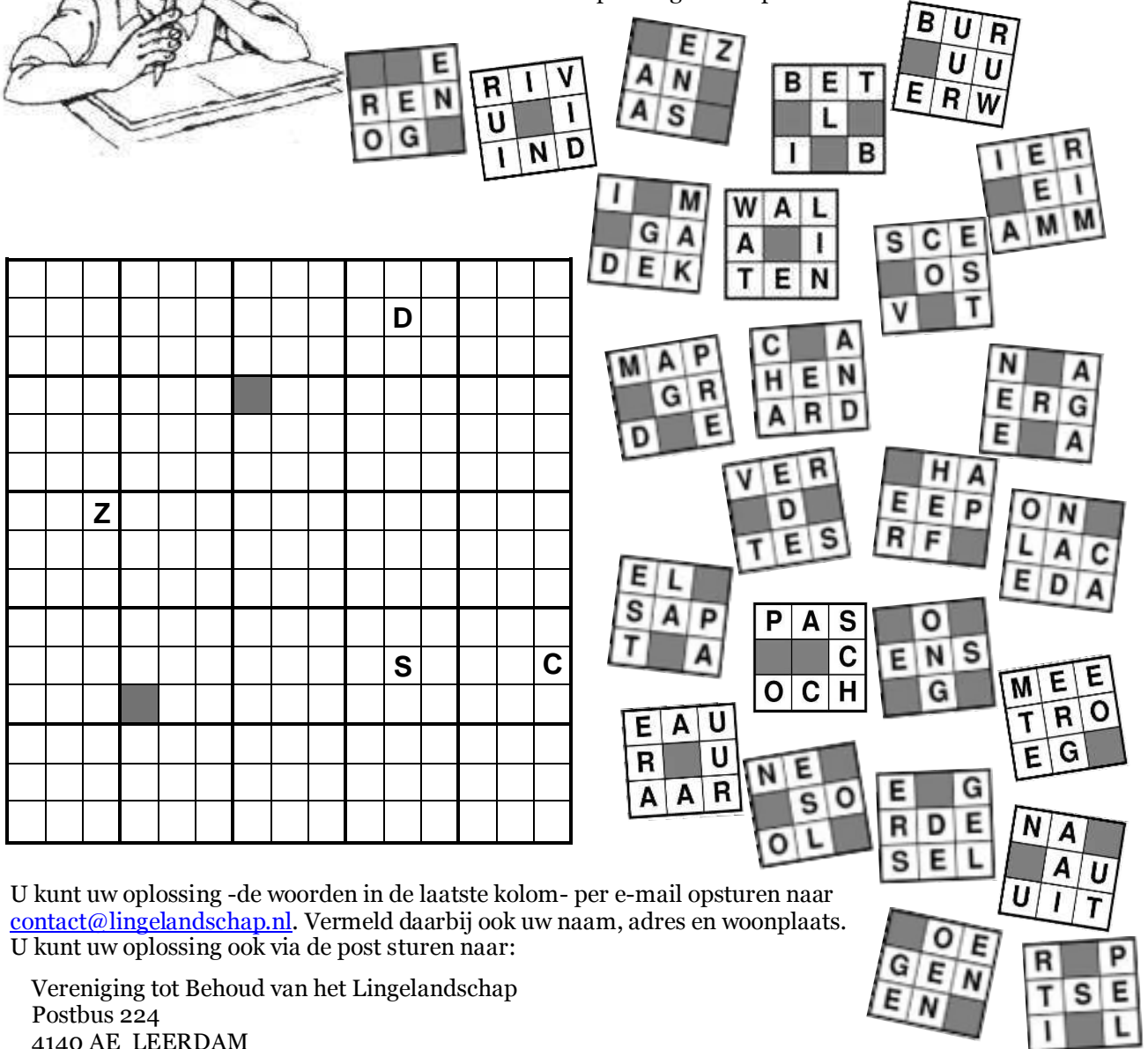

Blokpuzzel

Erik Boegborn

De blokpuzzel is in 25 blokjes van elk 9 vakjes geknipt, die samen de oplossing vormen. Leg de blokjes op de juiste plaats en vorm zo een horizontaal en verticaal de puzzelwoorden. Uiteraard vindt u ook een aantal woorden die met onze mooie Linge te maken hebben. Een aantal vakjes zijn al ingevuld. De woorden in de **laatste verticale kolom** vormen de oplossing van de puzzel.

U kunt uw oplossing -de woorden in de laatste kolom- per e-mail opsturen naar contact@lingelandschap.nl. Vermeld daarbij ook uw naam, adres en woonplaats. U kunt uw oplossing ook via de post sturen naar:

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap
Postbus 224
4140 AE LEERDAM

Bij een puzzel hoort natuurlijk ook een prijs. Onder de goede inzenders wordt een boek verloot: 'Licht op de Linge', het prachtige fotoboek van George Burggraaff en Patricia van Heyst.

Inzendingen moeten uiterlijk 1 juli 2008 ontvangen zijn.

De oplossing van de puzzel in de Lingeschouw 2007 is: **RIVIERENLANDSCHAP**. Het lot heeft P.J. Knoester uit Geldermalsen als prijswinnaar aangewezen. De prijs, het boek 'Licht op de Linge', wordt op de ledenvergadering op 13 mei uitgereikt.

Winter en de Linge

Hoe mooi onze Linge in de winter kan zijn...

Algemene informatie

Dagelijks bestuur:

Voorzitter:	J.L. Kruit (Koos), Heukelum	☎ 0345 633 038 @-mail: jac.kruit@planet.nl
Secretaris <i>/eindredactie Lingeschouw</i>	J.F. Boegborn (Erik), Tricht	☎ 0345 581 006 @-mail: erik-vbl@hetnet.nl
Penningmeester <i>/publiciteit</i>	M. van de Craats (Marcel), Deil	☎ 0345 651 954 @-mail: marcel.vandecraats@hetnet.nl
DB-lid	P. Sauer (Pim), Acquoy	☎ 0345 548 505 @-mail: pim.sauer@planet.nl
DB-lid <i>/fysische geografie, planologie</i>	Mevr. A.M.W. de Wit	☎ 0345 521 304

Leden algemeen bestuur/regionale vertegenwoordigers

Mevr. A. Dietzsch (Alexandra), Spijk	beeldkwaliteit	☎ 0183 563 650
D. van Herwaarden (Duco), Heukelum	regio West	☎ 0183 563 689
B. Hartzema (Bram), Buren	regio Oost	☎ 0344 572 486
J. Hovens Greve (Deil)	regio Miden	☎ 0345 651 674

Adres

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap
Postbus 224
4140 AE LEERDAM

E-mail-adres

contact@lingelandschap.nl

Website

www.lingelandschap.nl

Lidmaatschap

De contributie bedraagt per kalenderjaar minimaal € 15,-.

Leden en donateurs ontvangen het verenigingsorgaan 'Lingeschouw'.

De contributie wordt bij voorkeur (lagere kosten) via automatische incasso geïnd. Leden, die dat niet willen, ontvangen elk voorjaar een verzoek om de contributie te betalen met een acceptgirokaart.

Voor vragen over uw contributie kunt u contact opnemen met het dagelijks bestuur (zie hierboven).

Levenslang lid

*U kunt uw steun aan onze vereniging ook met een levenslang lidmaatschap gestalte geven.
Een aantal leden ging u al voor. U wordt levenslang lid door eenmalige betaling van minimaal € 180.
Voor u en ons een financieel en administratief zeer aantrekkelijk alternatief.*

Uw gift de belasting

Onze vereniging is door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling. Uw bijdrage komt daarom in aanmerking voor belastingaftrek.

Bank/giro

Bankrekeningnummer: **31.31.33.212**

Gironummer: **2877315**

beide ten name van de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap te Leerdam.

Lingelandschap

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap

Postbus 224
4140 AE LEERDAM

@-mail: contact@lingelandschap.nl

Website: www.lingelandschap.nl